

“Varjele Suomeasi Jumala”

Lydia Korvola.

Lähes sata vuotta oli Suomen kansa elänyt rauhallista elämäänsä harjoitellen elinkeinojaan sekä pyrkien eteenpäin sivistyksessä. Satojen vuosien kuluessa oli uskonnollisuus vahvasti piintynyt niin ylempiin kuin alempiinkin kansankerroksiin ja traditioneille uskollisena katseltiin kammolla ja ennakkoluuloilla kaikkea uutta, mikä esiintyi aatteellisessa elämässä.

Sitten tuli vaikeitten koettele-
muksien tukala aika. Yhdeksän-
nentoista vuosisadan viimeisillä
hetkillä alkoi idästä nousta tum-
mia pilviä Suomen valtiollisen elä-
män taivaalle ja kansan koko ole-
musta, sen sydäntä uhkasi “suuren
isänmaan” raaka hallitus, jonka
kätyrit ikäänkuin julman kotkan
kynsinä tavoittelivat Suomen kan-
san elinjuuria repiäkseen ne murs-
kaksi.

Ai’ottiin tuhota Suomen kansal-
linen ja valtiollinen itsenäisyys.

Aikojen kuluessa oli “pyhä isän-
maan-rakkaus” aivan kiinni kasva-
nut kansan sisimpään sieluun, ol-
len melkein kuin toisena uskonto-
na. Se oli sellaista porvarillista
isänmaanrakkautta, joka lyhyesti
sanoen opetti että: “tämä maa on
ihanin maa maailmassa, ole siis yl-
peä siitä”.

Ulkonaisen vihollisen vainotessa
isänmaata, valahti yli maan valloil-
le hehkuva, isänmaallinen tunteen
puuska. Alemman kansankin kes-
kuudessa surtiin, murehdiittiin, vai-
kerotiittiin ja ripustettiin seinille
vaaleansinisiä tauluja, joissa val-
koisilla kirjaimilla seiso: “Varje-
le Suomeasi, Jumala”. Varsinai-
selle kansalle näet uskotettiin — ja

se usko — että jumala on lähettä-
nyt koettelemuksia ja hän se niistä
varjeleekin.

Mutta ylemmissä piireissä sa-
maan aikaan “svekomanit” ja “fen-
nomanit” — “ruotsimieliset” ja
“suomimieliset” — tappelivat kes-
kenään siitä kumpiko puolue olisi
suurempi herra maassa ollut.

Lapsellisessa uskonnollisuudes-
saan kääntyi Suomen kansa ensi
häädässä jumalan puoleen, jonne se
aina ja kaikessa oli tottunut kään-
tymään. Mutta näyttipä siltä kuin
jumala olisi lapsensa aivan hyljän-
nyt. Sorto yhä jatkui ja — kiih-
tyi.

Vaan olipa kansan seassa muu-
tamia, joita uusi toivo elähytti,
jotka eivät enään katsettaan tai-
vaaseen kohottaneet sieltä apua
saadakseen, vaan sen sijaan koki-
vat kiinnittää kaikkien huomion
“maallisiin” s. o. heihin itseensä,
olosuhteisiin, ympäristöön, jossa
elivät.

Ne olivat sosialisteja.

Ja katso, ikäänkuin taikavoimal-
la alkoi sosialidemokratinen puolue
kasvamaan ja vahvistumaan. So-
sialistista propagandaa harjoitet-
tiin kaikilla mahdollisilla keinoil-
la ja rahvaskin vähitellen suoristi
selkäänsä sekä alkoi katsomaan
tapahtumia sellaisina kuin ne oli-
vat, nim. väkevemmän sortotoi-
menpiteinä.

Kansa alkoi liikehtimään.

Maalla muodostettiin työväen-
yhdistyksiä, joiden avulla tehtiin
socialistista kasvatustyötä. Samoin
kaupungeissa, mutta viimeksimai-
nituissa sen lisäksi hommattiin ka-
tumielenosotuksia, joiden aikana
särettiin huomattujen talojen ak-

kunoita jne. Tapahtumat olivat olosuhteitten mukaisia ja ne aukoivat kansan silmiä samoin kuin ne agitaattoritkin, joita sos. puolue oli matkaan laittanut.

Pääasiassa sosialistien ansio on se, että suomalaisilla kotimaassaan on yleinen ja yhtäläinen äänioikeus. Työväestöhän se oli joka sitä itselleen vaati käsittäen sen merkityksen. Ja parlamentarisen toiminnan avulla on Suomen sos. puolueen onnistunut — joskaan ei poistamaan valtiollista sortoa, mutta ainakin vaikeuttamaan sitä sekä heikentämään sen julkeutta.

Verrattain lyhyessä ajassa on

Suomen köyhälistö oppinut luottamaan itseensä ja toimimaan omin päin, omaksi edukseen. Sen taidon ovat olosuhteet opettaneet ja opettavat vielä tarkemmin edelleen kärjistyessään.

Mennyt on se lyhyt aika, jolloin Suomen kotien seinillä riippui sinivalkoisia tauluja sanoilla: "Varjele Suomeasi Jumala". Ne ovat ikäänkuin itseksensä tippuneet alas ja hukkuneet.

Sen sijaan ymmärtää kaikkein kaukaisimpienkin salo-mökkien nummo ja vaari sanat:

"Kaikkien maiden köyhälistö liittykää yhteen".

Pyhättö

Silloin kuin ulkona ulapan pinta
leikkivi leikkiä raivoisinta;
silloin kuin myrskyn ulvovat urut
ja tuskaa täynn' ovat tuhannet turut;
silloin kuin ilkkuvat ilkeät huulet,
ja vihaisna vinkuvat elämän tuulet;
— silloin mä riennän salojen poveen
ja koputan onnenpirttini oveen.

Siellä mun vastaani onneni ylin
kiitävi kiiruusti avoimin sylin;
hellästi ottaa hän omansa vastaan.
hellii ja hoivaa kuin emonen lastaan;
— siellä on lämmintä, tyyntä ja lauhaa,
rajaton määrä on rakasta rauhaa;
siellä on joulua, on juhannusta,
ja murheissa mustissa lohdutusta.

Pyhättö, Pyhättö, pirttini pieno,
lämpösi on niin hempeän hieno;
Pyhättö, Pyhättö, erämaan lähde,
outoa sulle onnen on tähde;
Pyhättö, Pyhättö, seinies' suoja
on minun ehjän onneni luoja;
Pyhättö oot sinä onneni maisen,
— pyhättö miehen ja pyhättö naisen.

Jussi Raitio